

گزیده‌ای از گزارش‌های معلمان پژوهنده

به کوشش: دبیر خانه معلم پژوهنده پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش

(۱) تأثیر وسایل آموزشی: انگستانه حروف الفبای فارسی و صندوق گنج در یادگیری درس فارسی

میرحیدر حسینی

توصیف و بیان مسئله

چند سالی بود که در کلاس اول یکی از مدارس شهرستان نمین تدریس می‌کردم. در طول این مدت از بازده کارم که به میزان هوش و استعداد شاگردانم و بهره‌گیری از روش‌های تدریس «تحلیلی» بستگی داشت، راضی نبودم به خصوص در سال تحصیلی ۷۶-۷۷ که چند دانش‌آموز دیرآموز در کلاس بودند و به علت استفاده از تعلیم و آموزش به روش غیرفعال، یادگیری دانش‌آموزانم و به خصوص یکی از آنان در یادگیری مطالب پیشرفتی نداشتند.

شناسایی مشکل و علل آن

به خاطر مراجعه والدین دانش‌آموزان و گلایه آنان از مشکلات درسی فرزندانمان مجبور به تکرار و مرور دروس در کلاس بودم، اما باز هم تغییری در یادگیری دانش‌آموزان ایجاد نشد. بنابراین برای حل این مشکل شروع به تفکر نمودم و به این نتیجه رسیدم که شاید علل به وجود آورنده مشکل روش تدریس باشد از این رو به دنبال جمع‌آوری اطلاعات بیشتر رفتم.

جمع‌آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها

برای انتخاب راه حل مشکلات یادگیری شاگردانم به خصوص آن دانش‌آموز دیرآموز به مطالعه و تفکر پرداختم تا این که توانستم به نتیجه مطلوب از نظر خودم برسم.

راه حل‌های پیشنهادی

پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات به این نتیجه رسیدم؛ که بهترین راه حل حسی کردن و عینیت بخشیدن به تدریس است؛ یعنی استفاده از وسایل کمک آموزشی به هنگام تدریس می‌تواند در تسهیل یادگیری دانش‌آموزان موثر واقع شود.

چگونگی اجرای راه حل پیشنهادی

جهت فایق آمدن بر مشکلات کلاس، در جلسه بعدی کلاس با استفاده از چند مازیک رنگی حروف و صداها کلمه مورد نظر را روی انگشتان کوچک دست نرم و لطیف شاگردم نوشتم به طوری که او بتواند با نگاه کردن به انگشتانش حرف به حرف را ببیند و آن را به زبان آورد و جایگاه هر یک از صداها را بشناسد. این بار موفق شدم و از پیشرفتی که نصیبم شده بود لذت بردم بنابراین به فکر اصلاح روش تدریس افتادم و سرانجام طرح انگستانه حروف الفبای فارسی را در مورد همه شاگردانم اجرا نمودم و بر مشکلاتم چیره شدم.

نتایج به دست آمده از اجرای راه حل‌ها

با استفاده از روشی که ذکر شد (انگستانه حروف الفبای فارسی) به نتایج زیر رسیدم:

۱. تحقق بخشیدن به اهداف آموزشی مرتبط با زبان آموزی
۲. عینیت بخشیدن به آموزش حروف الفبای فارسی با استفاده از انگستانه‌ها
۳. شناسایی جایگاه هر یک از صداها و رفع مشکل املانویسی دانش‌آموزان
۴. به کارگیری اصل مشارکت در یادگیری مفاهیم مطالب مختلف
۵. پرورش خلاقیت دانش‌آموزان

(۲) راهکارهای مقابله با برخی از عوامل

تضعیف‌کننده روش‌های مطلوب تدریس انشا در دوره ابتدایی

محمدعلی هنرمند قمی

توصیف و بیان مسأله

اساسی‌ترین کار در آموزش و پرورش اشراف به زبان مادری است و در نتیجه ضعف معلم و شاگرد در این عرصه، همه چیز ابتر می‌شود. از تفهیم و تفهیم ساده حال و احوال گرفته تا تعلیم و تربیت الهیات و فیزیک و... و حتی زبان بیگانه در این میان انشارا مستعدترین عرصه برای ایجاد تفکر خلاق و تولد انبوه خرد هنرمندان می‌توان یافت. درسی که در صورت اعتنا و اعتلا می‌تواند انقلابی در آموزش و پرورش کشور ایجاد کرده و فرهنگ جامعه را به شکلی جهشی ارتقای درجه دهد.

شناسایی مشکل و علل آن

در طول خدمت مشاهده کردم که در عمل نه تنها درس انشا به خلاقیت نمی‌انجامد و هیچ خرد هنرمندانه‌ای تولید نمی‌کند بلکه برعکس به درسی ناتوان و ضعیف تبدیل گردیده که خود مانع خلاقیت نیز شده است. زیرا دانش‌آموزان به جای علاقه به این درس از آن بیزارند. بنابراین ساعت‌ها و روزها به دنبال یافتن علت مسأله برآمدم و دلایل این مشکل را چنین یافتم:

۱. ناشناخته ماندن قلمرو و اهداف انشا نگارش و زبان
 ۲. ناآشنا بودن برخی از معلمان با ادبیات کودکان
 ۳. آشنا نبودن برخی از معلمان با روان‌شناسی تربیتی و یادگیری
 ۴. بی‌توجهی به پرورش خلاقیت
- با مطالعه منابع و مآخذ گوناگون اعم از کتاب‌ها، مقالات و پایان‌نامه‌ها و همچنین تبادل تجربه با

همکاران و استفاده از نقطه نظرات آنها اطلاعاتی را جمع‌آوری کردم و پس از تجزیه و تحلیل آنها به موارد زیر دست یافتیم:

- الف) عدم تدریس اصول انشا نویسی در مدارس به دانش‌آموزان توسط معلمان مربوطه
- ب) روشن نبودن اهداف فعالیت‌های انشانویسی در کتاب‌های درسی
- ج) عدم آگاهی کافی معلمان به علت آموزش ندیدن در زمینه انشا
- د) متنوع نبودن شیوه‌های انشانویسی و استفاده نکردن از قالب‌های مختلف ادبی و هنری
- ه) بی‌توجهی و اهمیت ندادن به گنجینه واژگان کودکان

- و) تخصصی نبودن تدریس در دوره ابتدایی
- ز) تدریس روش تدریس انشا به معلمان توسط افراد و استادان غیر متخصص
- ح) ضعف در دستور زبان و اصول نگارش و آرایه‌های ادبی

راه حل‌های پیشنهادی برای تغییر

برای برطرف کردن مشکلات مرتبط با درس انشا با کارشناسان و صاحب‌نظران به بحث و گفتگو پرداختم و در نتیجه راهکارهای زیر را مناسب دانستم:

۱. آموزش قالب و عناصر مورد نیاز به دانش‌آموزان قبل از دادن انشا به عنوان تکلیف درسی به آنان
۲. طرح انشاهای مصور از طریق نمایش عروسکی
۳. ارائه انشاهای نمونه، مناسب با سطح علمی کودکان
۴. توجه به امر مطالعه به منظور استفاده در زنگ انشا

چگونگی اجرای راه حل‌های پیشنهادی و نظارت بر آنها

با توجه به این مسأله که دنیای کودکان دنیای احساس و بازی است و انشا باید به صورت محسوس و ملموس در عمل دیده شود بنابراین با نمایش عروسکی و اجرای نقش توسط خود کودکان به دنیای آنها راه یافتیم. اصول و قواعدی را نیز برای نوشتن مطالب درست به آنها یاد دادیم و از آنها خواستیم از گفته‌های من یادداشت بردارند. سپس از آنها خواستیم که با کلمات جمله‌سازی نمایند و جملاتی بنویسند که ساخته ذهنی و اندیشه آنهاست نه جملاتی که قبلاً توسط فرد دیگری ساخته شده است. در مورد انتخاب کلمه که مورد نیاز شاگردان باشد مثلاً نوشتن نامه به مدیر مدرسه، معاون و یا معلم و گفتن خواسته‌ها

هندسه نام برده شد به خصوص در هندسه فضایی برجسته می شود. هندسه فضایی را باید در ترکیب تصور عینی با منطق تدریس کرد. تصور زنده بیشتر نزدیک به هنر است در حالی که منطق خشک و دقیق امتیاز دانش است. هندسه موجب تکامل سه کیفیت در دانش آموزان می شود: تصور فضایی، درک علمی و تفکر منطقی. پس باید تا جایی که امکان دارد هر جزء از درس هندسه را بر تصور عینی که به اندازه کافی ساده و روشن می باشد متکی کرد. باید از چنین تصویری آغاز کرد و همه شرح و بسط های بعدی را بر آن متکی ساخت. زیبایی این درس را دانش آموز زمانی احساس خواهد کرد که تصور عینی را با تفکر منطقی بیامیزد و نتایج غیر قابل پیش بینی برای او حاصل شود. بنابراین دانش آموزی که با چنین فرهنگی تقویت شده باشد حتی مسأله های دشوار را سریع تر و ساده تر حل خواهد کرد.

شناسایی مشکل و علل آن

مسأله ای که من با آن مواجه بودم پایین بودن سطح قدرت تجزیه و تحلیل دانش آموزان در بیان مفاهیم درس هندسه و یادگیری کلیشه ای و سنتی دانش آموزان و دور شدن از تحقیق و پژوهش مدرس های درس هندسه است. به همین جهت گروه کثیری از دانش آموزان از این درس گریزان بودند. وقتی علت را جستجو کردم متوجه شدم که عامل اصلی بی علاقه دانش آموزان به این درس به خاطر درک نکردن و نفهمیدن مطالب است به خصوص در مسائل ترکیبی که نیاز به تجسم و جابه جایی اشکال داشتند این مشکل بیشتر مشاهده می شد. بنابراین مشکلات دانش آموزان را از دسته مشکلات ادراکی یافتیم به همین جهت به دنبال جمع آوری اطلاعات برای رفع مشکل رفتیم.

جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها

۱. گفتگو با همکاران هم رشته: ابتدا به سراغ دیگر همکاران رفتیم و نظر انسان را در زمینه وجود چنین مشکلی، علل و راه های رفع آن پرسیدیم و نظرات آنان را یادداشت کردیم.
۲. گفتگو با اعضاء گروه (انجمن) ریاضی منطقه: سپس با سر گروه ها صحبت و گفتگو کردم و از نظرات مستند و مستدلی که به من ارائه دادند یادداشت برداری نمودم تا در موقع مناسب از آنها استفاده نمایم. کتاب ها، مجلات ریاضی و مقالات زیادی را در زمینه موضوع مطالعه کردم و از آنها به صورت جامع فیش برداری کردم. پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات به یافته هایی که در صفحه بعد خواهد آمد دست یافتیم.

۱. یکی از مهم ترین ابزاری که برای درک بهتر و ساده تر مفاهیم هندسه به کار می رود استفاده از وسایل آموزشی و مواد آموزشی است.
۲. هر چند هندسه قسمتی از ریاضیات انتزاعی است اما می توان با رعایت بخشیدن به مفاهیم آن دانش آموزان را در یادگیری آن مساعدت کرد.
۳. مواد آموزشی و وسایل آموزشی وسیله یا کانال ارتباطی هستند که به انتقال بخشی از پیام کمک و یادگیری را آسان می کنند.

راه حل های پیشنهادی برای تغییر

۱. تشکیل انجمن ریاضی

۲. اجرای پروژه پویندگان

چگونگی اجرای راه حل های پیشنهادی و نظارت بر آنها

برای ایجاد هیجان فکری ناشی از کشف های دانش آموزان در درس هندسه ابتدا انجمنی را

و کلاس برای هیچ یک از دانش آموزان پیش نیاید. **راه حل پیشنهادی برای تغییر** از اطلاعات جمع آوری شده و نتایج به دست آمده بهترین راه حل را که دادن مسئولیت به دانش آموزان و درگیر کردن آنان در کارهای مدرسه از طریق تشکیل شورای دانش آموزی است انتخاب کردم. بنابراین این فکر را به اجرا در آوردم.

چگونگی اجرای راه حل پیشنهادی و نظارت بر آن

این طرح از هفته سوم شروع سال تحصیلی از طریق تبلیغ در برنامه های آغازین و نصب تراکت و اطلاعیه و معرفی دانش آموزان در تابلوی اعلانات آغاز گردید و یک هفته فرصت داده شد که دانش آموزان مستعد به معرفی خود بپردازند. سپس از بین دانش آموزان رأی گیری به عمل آمدو حائزین بالاترین امتیازات به عنوان سرگروه انتخاب شدند؛ و در جلسه ای توجیهی شرح وظایف هر یک از آنان تعیین شد و برنامه های اجرایی به اطلاع آنان رسید تا براساس آن فعالیت نمایند. سرگروه ها موظف شدند که در برنامه های خود همه دانش آموزان را شرکت دهند و وادار به فعالیت کنند؛ و در صورتی که سرگروهی توانست وظایف خود را به نحو احسن انجام دهد ضمن تجدیدنظر، فرد دیگری انتخاب می شد. در این طرح دانش آموزان نقش اصلی را برعهده و عوامل اجرایی مدرسه نقش ناظر و راهنما داشتند. هر ماه یک بار فعالیت گروه ها بررسی و جهت تشویق از کارت تلاش استفاده می شد و در صورتی که گروهی انتظارات مورد نظر را برآورده ن می ساخت با دادن برگه های اخطار مورد مواجهه قرار می گرفت.

نتایج به دست آمده حاصل از اجرای راه حل

با اجرای این راهکار دانش آموزان با مشارکت فعال در امور مدرسه مسئولیت پذیر شدند و بسیاری از مشکلات آنان برطرف گردید؛ و مدرسه نیز از حالت رکود و سکون خارج و به مدرسه ای زنده و پویا تبدیل شد. اولیا دانش آموزان از فرزندان خود بسیار راضی بودند واز کاهش مشکلات رفتاری فرزندانشان ابراز رضایت می کردند و با تلفن یا حضور در مدرسه تشکر می کردند.

تصمیم نهایی و پیشنهادات

۱. به مدیران و معاونان دلسوز مدرسه توصیه می شود با توجه به خلاقیت و ابتکارات خود شیوه های نوین مدرسه داری را تقویت و روش های خشن و بی روح مدرسه داری را تضعیف نمایند، تا مدرسه محیطی رشد دهنده و پویا و زمینه ساز پرورش و شکوفایی استعدادهای خدادادی دانش آموزان باشد.
۲. مدیران مدارس جهت ایجاد بستر و زمینه مناسب برای مسئولیت پذیری دانش آموزان و مشارکت فعال آنان در امور اجرایی مدرسه و آماده شدن دانش آموزان برای زندگی همت گمارند.

(۴) کاربرد وسایل کمک آموزشی در آموزش هندسه

بهناز ترابی

توصیف و بیان مسأله

هندسه درسی است که در آن استدلال دقیق و منطقی با درک عینی مطلب همراه است و اساسا ماهیت هندسه در همین است که تصور زنده را با منطق دقیق به هم پیوند می دهد و این دو یکدیگر را تنظیم و توجیه می کنند. خصوصیتی که در مورد

علاوه بر این موارد تمام اصطلاحات مورد بحث در درس انشا را قبل از دادن تکلیف به شاگردان به زبانی ساده و قابل فهم آموزش می دادم؛ از جمله آرایه های ادبی و نکات دستوری و ... در قسمت تمرین های کتاب نیز ابتدا تمام اهداف تمرین ها و فعالیت ها را برای آنها روشن می کردم.

نتایج به دست آمده از اجرای راه حل های پیشنهادی

با اتخاذ روش هایی که در بالا ذکر شد محیط کسالت بار و بدون انگیزه و فاقد خلاقیت درس انشا به محیط شاداب، خلاق و پراگنیزاننده مبدل شد و از این طریق به تدریج تغییرات عمده ای در برداشت و نگرش دانش آموزان و حتی همکاران نسبت به این درس ایجاد شد. به طوری که به جای بیان این جمله آقا نمی توانم بنویسم همگی رو به سوی نویسندگی آوردند. از نظر همکارانم نیز این درس جایگاه واقعی خود را به دست آورد.

(۳) تقویت شیوه های نوین و تضعیف

شیوه های سنتی در اداره مدرسه از طریق شورای دانش آموزان

یوسف بهاری

توصیف و بیان مسأله

اصل ۵۸ طرح کلیات تغییر نظام آموزش و پرورش کشور در برگیرنده مشارکت دانش آموزان در فعالیت های گروهی و اجتماعی مدرسه است. طبق این اصل دادن مسئولیت به دانش آموزان و ایجاد تحولات مثبت و سازنده در مدرسه به یادگیری دانش آموزان در هر زمینه ای که باشد کمک می کند و آنان را جامعه پذیرتر بار می آورد؛ و فعالیت های گروهی - اجتماعی را در آنان گسترش و توسعه می دهد. اما راستی چگونگی می توان فعالیت های مناسبی طراحی و اجرا کرد تا از این طریق اکثر دانش آموزان مدرسه و نه تعداد خاصی از دانش آموزان به مشارکت در این فعالیت ها ترغیب و تشویق شوند؟

شناسایی مشکل و علل آن

در ابتدای سال تحصیلی والدین بعضی از دانش آموزان به مدرسه مراجعه و از ناسازگاری و رفتارهای ناهنجار فرزندان خود در منزل گله و شکایت کردند. در ضمن دانش آموزان در مدرسه نیز رفتاری نامناسب و غیر عادی داشتند، به همین دلیل علل را جویا و متوجه شدم، که نداشتن هدف در زندگی، نداشتن رغبت به خواندن درس و تحصیل در مدرسه و همچنین عدم احساس مسئولیت و بی برنامهگی از علل اصلی این رفتارها هستند بنابراین به فکر چاره افتادم.

جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها

برای کسب اطلاعات بیشتر در زمینه حل مشکل دانش آموزان ابتدا با همکاران و مدیر مدرسه مشورت کردم؛ و از نظرات سازنده آنها بهره مند شدم. سپس به مطالعه کتاب های روان شناسی پرداختم و اطلاعاتم را افزون تر کردم. با تعدادی از والدین صاحب نظر دانش آموزان نیز مصاحبه و نظرات آنان را یادداشت کردم. پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده به این نتیجه رسیدم که همواره پیشگیری بهتر از درمان است بنابراین باید قدمی برداشت که نه فقط مشکل دانش آموزان بیش فعال، ناهنجار و ناسازگار بلکه سایر دانش آموزان از جمله خجالتی و گوشه گیر حل شود؛ و فرصتی برای شلوغی و به هم زدن نظم مدرسه

از دانش آموزان علاقه مند به ریاضیات موسوم به انجمن ریاضی دبیرستان تشکیل دادم و به این طریق عملاً مدت زمان ارائه درس هندسه در طول هفته افزایش یافت؛ و درس هندسه به صورت عملی و کارگاهی ارائه شد. بدین صورت که به دانش آموزان داوطلب پروژه ای واگذار و از آنان خواسته شد که با ابتکار خود و در ارتباط با موضوع های کتاب درسی مطلبی را به صورت عینی ارائه دهند؛ و در طول تدریس از وسیله دست ساخته خود به عنوان وسیله آموزشی استفاده کنند. مواد اولیه نیز به کمک خود دانش آموزان تهیه می شد. در این راه دانش آموزان معمولاً در سه گروه فعالیت داشتند:

۱. گروه تحقیق
۲. گروه حل مسأله
۳. گروه ساخت وسایل کمک آموزشی

نتایج حاصل از اجرای راه حل های پیشنهادی

۱. در ارزشیابی پایانی گروه های مورد آزمایش نسبت به سایر گروه ها پیشرفت درسی بیشتری داشتند و نمرات بالاتری کسب کردند.
۲. شرکت دانش آموزان در همایش ریاضی و ارائه مقالات و طرح های گوناگون
۳. انتخاب بعضی از طرح های دانش آموزان در جشنواره خوارزمی و همایش ریاضی
۴. تدوین و تألیف کتاب های درسی توسط دانش آموزان (از مثلث تا مثلثات انتشارات آستان قدس رضوی).
۵. چاپ نشریه گاهنامه ریاضی توسط دانش آموزان.

(۵) هنر معلم تعلیمات دینی

جواد حسین زاده

توصیف و بیان مسأله

بهره گیری از سلاح برنده هنر به ویژه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در عرصه مکتب و دین و به بیانی دیگر به خدمت گرفتن هنر برای اهداف دینی به خصوص آن جا که جوانان و نوجوانان ارتباط پیدا می کنند. جلوه های چشمگیری پیدا کرده است. امام خمینی (ره) هنر را عبارت از دمیدن روح تعهد در انسان ها دانسته اند. هنر می تواند در قالب فعالیت های هنر گرافیک، خوشنویسی، طراحی، نقاشی، سفال گری، نمایشی، مجسمه سازی و ... ارائه شود. با اعتقاد به این که توجه به هنر روزنه های ذوق و ابتکار را تبدیل به دریچه هایی از ابتکار و ابداع خواهد کرد من به عنوان یک معلم هنر و دینی به این فکر افتادم که چرا ما معلمان برای رسیدن به اهداف معنوی و دینی و به طور کلی تدریس تعلیمات دینی به دانش آموزان از هنر، آن هم به طور مستقیم بهره نمی بریم؟ مسأله حائز اهمیت دیگر این بود که چگونه می شود در مدارس راهنمایی از هنر به افق های روشن معنویت برسیم؟

شناسایی مشکل و علل آن

راستی چرا به رغم تلاش دبیران دینی و با این که دانش آموزان در خانواده های مذهبی رشد کرده اند بازده آموزشی و فراگیری این درس هنوز یأس آور است؟ تازه چرا آن دسته از دانش آموزان ممتاز که نمرات خوبی در دروس دیگر کسب کرده اند در درک مفاهیم این درس و کسب نمره بالا با مشکل مواجه اند؟ این مسأله مهمی بود که همواره ذهن من

را مشغول می داشت. بنابراین به دنبال علل گشتم و جذاب نبودن محتوای کتاب های دینی و تدریس سنتی و یکنواخت معلمان را دلیل اصلی این مشکل دانستم. بنابراین برای حل مشکل به جمع آوری اطلاعات پرداختم.

جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها

برای کسب اطلاع در زمینه رشته تدریس (درس هنر و تعلیمات دینی) به مطالعه کتاب های گوناگونی از جمله کتاب هایی از دکتر غلامرضا اعوانی، علامه محمدتقی جعفری، جواد محدثی و جان لنکستر پرداختم سپس به صحبت با دبیران هنر و هنرمندان در دسترس که در رشته های هنری خاص مهارت داشتند نشستم و اطلاعات فراوانی به دست آوردم. از برادر من نیز که شاعر بود در این راه کمک گرفتم. پس از جمع آوری اطلاعات به تجزیه و تحلیل آنها پرداختم و با توجه به یافته های به دست آمده راه حل های زیر را به عنوان راهبردهای حل مشکل انتخاب نمودم.

راه حل های پیشنهادی برای تغییر

۱. معرفی جایگاه هنر در دین (ارتباط فلسفه هنر و فلسفه مذهب)
۲. روش سرود
۳. روش نمایش
۴. روش نقاشی تصویر ذهنی
۵. روش خوشنویسی
۶. روش داستان و نقاشی
۷. روش عکاسی و حجم سازی

چگونگی اجرای راه حل ها و نظارت بر آنها

ابتدا به معرفی هنر و زیبایی در دین پرداختم و برای این کار از آیات و روایات متعدد استفاده نمودم نمونه هایی از آنها بدین شرح اند:

۱. اختلاف رنگ ها و زبان های شما از آیات خداست. (روم آیه ۲۲)
۲. میوه های رنگارنگ، خطوط سرخ و سیاه رنگ. (فاطر ۲۸ و ۲۷)
۳. رنگارنگ، خشک و زرد (زمر ۲۱)
۴. رنگ زرد روشن (بقره ۶۹)
۵. رنگ سبز (کهف ۳۱)

بعد از معرفی رنگ ها در مورد زیبایی و اهمیت زیبایی و هنر در اسلام نتایج بررسی هایم را توضیح دادم. تشکیل یک گروه سرود اقدام بعدی من بود برای حفظ و به خاطر سپاری بعضی از دروس مثل سرود وضو و نماز با نظم و ترتیب در طبیعت و بحث علت و معلول. مورد دیگر استفاده از صوت بود. بعضی از درس ها را نیز که می شد در قالب نمایش و ایفای نقش اجرا نمود مثل کظم غیظ یا اهل بهشت و جهنم و ... به صورت نمایش نامه تدوین کردم تا شاگردان در قالب ایفای نقش در یادگیری آنها سهیم شوند. از دانش آموزان نیز خواستم تا تصویر ذهنی خود را از مسائل اعتقادی ترسیم کنند. مضامین هر درسی که برای آنان ملموس تر است در قالب نقاشی ارائه دهند و پس از رنگ آمیزی در پوشه کار خود نگه دارند.

آیات پایان هر درس نیز گاهی توسط خودم و بیشتر به وسیله دانش آموزانی که خوش خط بودند نوشته می شد و روی دیوار کلاس نصب می گردید. برخی درس ها نیز به صورت داستان توسط یک راوی نقل می شد و دیگر دانش آموزان حین گوش دادن به داستان، هم زمان خلاقیت خود را در تصویرسازی به نمایش می گذاشتند. مکس و حجم سازی نیز از دیگر راه بردهایی بود که به اجرا در آمد.

نتایج حاصل از اجرای راه حل های

پیشنهادی

۱. جذاب شدن درس دینی برای دانش آموزان و خاطره انگیز شدن زنگ دینی برای معلم و دانش آموزان
۲. یادگیری مطلوب مطالب از طریق فعالیت خود دانش آموزان
۳. اظهار رضایت والدین و اولیا مدرسه از روحیه شاد و با نشاط دانش آموزان
۴. تحقق یافتن اهداف درس دینی به شیوه ای نو و جدید.

(۶) چگونگی مقابله و عملکرد صحیح در

بر خورد با دانش آموز پر خاشگر و نا آرام کلاس

فریبا زنگنه مطلق

توصیف و بیان مسأله

وظیفه هر معلمی دست یافتن به اعماق وجودی شاگردان است؛ تا از این طریق بتواند او را درک کرده و به قلب او راه یابد؛ زیرا رسالت شغل معلمی چنین وظیفه ای را برای او تعیین کرده است. یکی از ویژگی ها و خصوصیات دانش آموزان در دوران بلوغ نا آرامی و پر خاشگری است. پر خاشگری حالتی روانی است که در افراد مختلف شدت و ضعف دارد. معلم بایستی ظرافت روح و شکنندگی روان نوجوان را با تمام وجود لمس و احساس نماید تا بتواند فضایی سرشار از تحرک و پویایی و ذوق و شوق برای آنان فراهم کند.

شناسایی مشکل و علل آن

از ابتدای سال تحصیلی متوجه نا آرامی دانش آموز سال دوم «ندا» شدم که هر چند از نظر شدت و ضعف کم و زیاد می شد اما موجب رنجش من و دانش آموزان را فراهم می کرد. زیرا این رفتار ندا باعث شده بود تا به هر بهانه ای با همکلاسان خود درگیر شود. بنابراین برای شناسایی علل رفتارهای پر خاشگرانه ندا اقدام کردم و متوجه شدم که علل اصلی رفتارهای او به مسائل مرتبط با هیجانات دوران بلوغ بر می گردد.

جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها

برای مشخص کردن علل رفتار ندا به جمع آوری اطلاعات پرداختم و به همین دلیل با معاون مدرسه، بعضی از دبیران و مادر ندا مصاحبه کردم؛ و از دبیران خواستم تا پس از مشاهده رفتار ندا در ساعات درسی مختلف نتیجه را گزارش دهند. علاوه بر این با خود ندا به صحبت نشستم. پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده راه حل هایی را مناسب دانستم که ذکر می کنم.

چگونگی اجرای راه حل های پیشنهادی و نظارت بر آنها

برای اصلاح رفتار ندا ابتدا سعی کردم به او مسئولیت هایی را بدهم. در انجام کارهای گروهی او را به عنوان سرگروه انتخاب و مسئولیت ارائه گزارش گروه را به او محول کردم. در زنگ انشائی با انتخاب متن های ادبی و داستان های کوتاه اخلاقی و بررسی و نقد آنها زمینه را برای اندیشیدن ندا در مورد رفتارهای خود فراهم کردم. علاوه بر این ندا را به یکی از مراکز مشاوره معرفی و در این زمینه از همکاری والدین او استفاده کردم.

نتایج به دست آمده از اجرای راه حل های پیشنهادی

۱. ظاهر شدن تغییرات محسوس و مثبت در رفتار

ما تدریس می کنند به این درس اصلاً توجه نکرده و همین امر سبب شده است تا درس تاریخ جایگاهی را که شایسته آن بوده است به دست نیاورد.

وجود این روند مرسا را بر آن داشت که در جهت حل مشکل اقدام به پژوهش نماید؛ و پژوهش حاضر در همین راستا انجام گرفت تا بتوان با به کارگیری الگوها و راه بردهای فعال مشکل را حل کرد.

شناسایی مشکل و علل آن

از شروع سال تحصیلی دانش آموزان علاقه چندانی به نشستن در کلاس درس نداشتند؛ و می گفتند ما می خواستیم در رشته های کار و دانش و هنرستان تحصیل کنیم؛ ولی به علت پایین بودن معدل نتوانستیم. به همین جهت پس از گذشت چند هفته متوجه شدم که ضریب یادگیری اکثر افراد در کلاس پایین است و از تدریس تئوری زود خسته می شوند و هیچ خلاقیتی از خود نشان نمی دهند. بنابراین به شناسایی علل چنین رفتاری به صورت دقیقتر پرداختم و مشکل را در این مسائل یافتم:

۱. دانش آموزان با شیوه مطالعه صحیح و علمی آشنا نبودند
۲. آشنا نبودن دانش آموزان با رشته ادبیات و علوم انسانی
۳. یکنواختی تدریس (روش سخنرانی)
۴. مشارکت نکردن دانش آموزان در تدریس

جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها

برای پیدا کردن راه حل مشکل به دنبال جمع آوری اطلاعات رفتم و ابتدا از چند نفر از همکاران دبیر سؤال هایی کردم و از نظرات آنها استفاده نمودم. سپس به مشاهده رفتار شاگردانم پرداختم و در پایان به مطالعه منابع کتابخانه ای پرداختم و پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده به نتایج زیر رسیدم:

۱. مطالعه نداشتن دانش آموزان در زمینه های مختلف از جمله درس تاریخ
۲. آشنا نبودن به اصول مطالعه صحیح
۳. عدم انگیزه دانش آموزان
۴. به کارگیری اصول تشویق و ترغیب، ذوق شاگردان را افزایش می دهد.
۵. فعال نمودن دانش آموزان

راه حل های پیشنهادی برای تغییر

۱. آموزش روش مطالعه صحیح و تمرین آن
۲. استفاده از روش مشارکتی به جای سخنرانی

چگونگی اجرای راه حل های پیشنهادی و نظارت بر آن

در مورد راه حل اول سعی کردم ابتدا شیوه های صحیح مطالعه را به دانش آموزان بیاموزم. روش مطالعه PQ4R را برای آنان توضیح دادم و هدف نهایی آموزش درس را برایشان روشن کردم؛ و مقصود از یادگیری هر درس را مشخص و زمینه تفکر آنان را از این طریق فراهم کردم و از آنها خواستم تا پس از مطالعه درس تاریخ در منزل آن را برای خودشان تدریس کرده و از این راه مرور نمایند.

در مورد راه کار دوم نیز ابتدا شاگردان کلاس را به چندین گروه تقسیم کردم و به دانش آموزان توضیح دادم که دو فکر یا بیشتر بهتر از یک فکر است و آنها باید با تعامل با هم مشکلات درس را حل نمایند. لذا هر کلاس درس را به تیم های ۵ نفری تقسیم بندی و از علاقه و رغبت آنان در تشکیل گروه ها استفاده کردم، و مسئولیت انجام فعالیت های تدریس را به آنان واگذار کردم (یک گروه تهیه تست - یک گروه تنظیم پوستر - یک گروه خلاصه کردن درس و ...).

معلمان مطرح و گزارش کنند، تا دیگر معلمان پس از کسب آگاهی های لازم به طراحی آموزشی با استفاده از آن الگوهای تدریس پرداخته و در کلاس خودشان به اجرا در آورند. در هنگام اجرای الگو توسط سایر همکاران، مدیر مدرسه و یکی از ۵ نفر منتخب در کلاس حضور یافته و به رفع اشکالات احتمالی می پردازند. هم چنین ابتکارات و خلاقیت های آن معلم را یادداشت کرده و در جلسه بعدی شورا ارائه می دهند.



نتایج به دست آمده از اجرای راه حل های پیشنهادی

۱. فعال شدن دانش آموزان کم کار و غیرفعال.
۲. معدل سالانه و درصد قبولی دانش آموزان افزایش یافت.
۳. میزان غیبت دانش آموزان کاهش یافت.
۴. در معلمان شور و شوق و رضایت شغلی افزایش یافت.
۵. دانش آموزان به جای خمودگی و کسالت به شادی و نشاط روی آوردند.

تصمیم نهایی و پیشنهادات

۱. معلمان بهتر است از تدریس یکنواخت با روش های سنتی اجتناب نموده و به استفاده از رویکردهای نوین و فعال در تدریس بپردازند.
۲. تغییر نگرش و باور معلمان با استفاده از الگوهای جدید بایستی سرلوحه برنامه ریزان و صاحب نظران آموزشی قرار گیرد.
۳. استفاده از مشوق ها برای ترغیب معلمان با بهره گیری از الگوهای تدریس، بایستی مورد توجه اولیا آموزش و پرورش قرار گیرد.

(۸) چگونگی بهبود تدریس تاریخ با استفاده از امکانات کمک آموزشی و نرم افزارهای آموزشی

عیسی رسولی

توصیف و بیان مسأله

با توجه به روند جامعه ما در طول دهه های گذشته که به تاریخ به عنوان یک وسیله در جهت تحقق اهداف حاکمیت توجه می شده و این روند به نظام آموزشی کشور سرایت کرده است. متأسفانه اغلب کسانی که تاریخ را در آموزشگاه های کشور

و کردار او

۲. برقرار رابطه مناسب بین ندا و دیگر دانش آموزان

۳. رعایت نمودن مقررات مدرسه به طور کامل
۴. تبدیل شدن ندا به یک دانش آموز علاقه مند و فعال در کلاس درس.

تصمیم نهایی و پیشنهادات

با توجه به بحرانی شدن وضعیت روانی دختران در دوران حساس بلوغ و نوجوانی به کارگیری و وجود مشاوران در کلیه مدارس راهنمایی امری لازم و ضروری به نظر می رسد. بنابراین مسئولان آموزش و پرورش باید نسبت به این امر توجه لازم را داشته باشند و اقدامات مقتضی را به عمل آورند.

(۷) کاربرد الگوهای نوین تدریس در کلاس های درس مدرسه ما

زهره رهسپار

توصیف و بیان مسأله

امروزه آهنگ تند و سریع پیشرفت علم و تکنولوژی سبب شده تا با کمترین غفلت از اوضاع و احوال کنونی فرسنگ ها از دیگران عقب بمانیم. بنابراین اگر در جایی که رکن اصلی پیشرفت به آن بستگی دارد (آموزش و پرورش نسل جوان) تحول و تغییری صورت نگیرد نمی توانیم هم سو و هماهنگ با تحولات جهانی آموزش و پرورش گام برداریم.

شناسایی مشکل و علل آن

به رغم مقالات و سخنرانی های ارائه شده در زمینه استفاده از راهبردهای جدید و علمی تدریس؛ ما کماکان در نقطه عطف این تغییرات یعنی کلاس های درس کمتر تغییراتی را مشاهده می کنیم؛ و هنوز هم معلمان در اکثر کلاس های درس مناطق مختلف کشورمان با همان روش های ۵۰ سال قبل به امر تدریس می پردازند. بنابراین برای پی بردن به علت به جستجو پرداختم و متوجه شدم یکی از علل اصلی وجود نداشتن الگوهای ملموس و هم چنین عدم باور مؤثر واقع شدن راه بردهای جدید تدریس، در کسب موفقیت معلمان در کلاس درس و یادگیری دانش آموزان است.

جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها

برای این که بتوانم تغییر و تحول لازم را به عمل آورم؛ و الگوهای ملموس به دیگر معلمان ارائه دهم به جمع آوری اطلاعات لازم در این زمینه پرداختم و پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده بهترین راه حل را کاربرد الگوهای نوین تدریس در عمل دانستم.

راه حل های پیشنهادی برای تغییر

۱. تقویت حس اعتماد به نفس دانش آموزان با استفاده از خود فعالی آنان.
۲. مشارکت دادن دانش آموزان در فعالیت های یاددهی - یادگیری و تقویت روابط اجتماعی آنان با استفاده از خانواده الگوهای اجتماعی

چگونگی اجرای راه حل های پیشنهادی و نظارت بر آنها

پس از هم فکری با همکارانم آنها را به ۵ گروه تقسیم کردم و قرار بر این شد که هر گروه یکی از الگوهای نوین تدریس را مورد مطالعه قرار داده و در هنگام تدریس استفاده کنند؛ و تمامی مراحل تدریس و چگونگی اجرا و عکس العمل دانش آموزان را یادداشت و به صورت ماهانه در جلسه شورای

نتایج حاصل از اجرای راه حل های پیشنهادی

۱. حاضر شدن دانش آموزان با علاقه وافر در کلاس درس
۲. خارج شدن کلاس از حالت یکنواخت و خسته کننده
۳. فعال شدن دانش آموزان در جریان تدریس مشارکتی
۴. تغییر نقش معلم و پیدا شدن نقش هدایت کننده
۵. سهولت در یادگیری درس تاریخ
۶. ارتقای سطح نمرات دانش آموزان در درس تاریخ

تصمیم نهایی و پیشنهادات

۱. تجهیز مدارس به پایانه رایانه ای و فراهم کردن فرصت استفاده از ارتباط شبکه های جهانی در درس تاریخ
۲. گرایش دبیران به تهیه و ساخت وسایل، با توجه به نیازها برای تدریس تاریخ
۳. دایر کردن کتابخانه با منابع و مأخذ معتبر علمی از جمله تاریخ.

(۹) چگونه توانستیم از شکل گیری بدخطی دانش آموزان پایه اول با توجه به تغییر الگوی خط کتاب جدید تألیف فارسی جلوگیری نماییم.

عذرا بیگم هژبری

توصیف و بیان مسأله

در دنیای امروز افراد به وسیله ی خط و نگارش با هم ارتباط برقرار می کنند و با نوشتن خود را مطرح می سازند. بنابراین لازم است همه افراد بشر با اصول صحیح نگارش آشنا شوند تا بتوانند مقاصد خود را با خطی خوش، خوانا و برابر با موزاین و استانداردهای قابل قبول بیان کنند. درست نوشتن، زیبا نوشتن و خوانا نوشتن همه از اموری هستند که پایه و اساس آنها را باید در دوره تابستان بنا نهاد. یاد گرفتن خوشنویسی یکی از عوامل مؤثر در موفقیت درسی و تحصیلی دانش آموزان و از آن مهم تر مجوزی

همه کلاس ها بیشتر از همه چیز توجه مرا به خود جلب کرد تفاوت خط بچه ها با خط کتاب بود. در باز دیدهایی که از کلاس به عمل آوردم معلمان از بدخط شدن تعداد زیادی از دانش آموزان گله مند بودند. در جلسات متعددی که با اولیا داشتم آنها نیز نسبت به بدخطی فرزندان خود شکایت داشتند. بنابراین به دنبال علل گشتم و متوجه شدم که علل اصلی می توانند شامل موارد زیر باشند:

۱. ناآشنا بودن معلمان با اصول آموزش خط و نشان ندادن سعه صدر در این مورد
۲. آموزش کافی ندیدن دانش آموزان در زمینه خوشنویسی
۳. نامناسب بودن محتوای کتاب درسی برای تفهیم آن چه که باید یاد گرفته شود.
۴. مشکلات جسمانی و فیزیولوژیکی دانش آموزان

جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها

برای جمع آوری اطلاعات لازم ابتدا با والدین دانش آموزان مصاحبه کردم و نقطه نظرات آنان را پرسیدم سپس با آموزگاران و مسئولان اداره آموزش و پرورش بابل و با یکی از استادان روش تدریس فارسی مصاحبه نمودم و اطلاعاتی را نیز از طریق مشاهده جمع آوری کردم و این داده ها و اطلاعات را مورد تجزیه و تحلیل قرار دادم. برای تجزیه و تحلیل نیز از الگوهای استخوان ماهی و ترسیم مفاهیم استفاده نمودم.

راه حل های پیشنهادی برای تغییر

۱. آموزش اصول و قواعد مورد کاربرد در نوشتن
۲. ایجاد انگیزه برای بهبود خط دانش آموزان با استفاده از شیوه های مختلف تربیتی
۳. کاربرد اصل تمرین در کلاس و منزل، با نظارت معلم و والدین برای کسب پیشرفت در خوشنویسی

چگونگی اجرای راه حل های پیشنهادی و نظارت بر آنها

ابتدا نحوه درست نشستن فرد برای نوشتن روی صندلی کلاس نحوه درست گرفتن مداد در دست - نحوه صحیح گذاشتن دفتر خوشنویسی روی میز و جایگاه حروف نسبت به خط زمینه (ترکیبی و غیر ترکیبی) به دانش آموزان آموزش دادم. برای ایجاد انگیزه به خوش خط نوشتن از اصل تشویق



استفاده کرده و علاوه بر این نمایشگاهی را از کار دانش آموزان دایر کردم. (البته دست نوشته های دانش آموزان به صورت انفرادی نیز در جلسات کلاس نمایش داده می شد). در زمینه خوش خطی فعالیت هایی را به دانش آموزان واگذار کردم تا در منزل انجام بدهند از جمله: نقاشی با استفاده از انگشتان - نوشتن حروف با انواع اشیا گوناگون

برای ورود آنان به محیط های اجتماعی بزرگ تر و جدید است. به اعتقاد جهان بی میلر تمرین خوشنویسی به توسعه آگاهی در دو بعد «حساس تکامل» و «عمل خاضعانه» کمک می کند! کاری که سایر هنرها قادر به انجام آن نیستند.

شناسایی مشکل و علل آن

به عنوان معلم راهنما اولین چیزی که در

- نمایش خلاقانه حروف با اعضای بدن و ابزارهای مورد نیاز - نوشتن حروف در فضا با حرکت دست. هم چنین با استفاده از کتابچه رسم الخط یا تهیه کپی دانش آموزان را به تمرین کردن خوشنویسی دعوت می کردم و از آنها می خواستم تا به تمرین بپردازند و در تمام موارد بر کار آنها شخصاً و یا به کمک والدین آنها نظارت کردم.

نتایج حاصل از اجرای راه حل ها

۱. تثبیت رفتارهای مورد انتظار در دانش آموزان مانند: درست نشستن، درست گرفتن مداد در دست، قرار دادن دفتر مشق با فاصله مناسب در مقابل چشم
۲. تغییر ناگهانی خط دانش آموزان از نسخ به نستعلیق در نوشته ها
۳. تغییر میز و نیمکت ها به میز گرد و تک صندلی با همکاری مدیر مدرسه و مسئولان ذی ربط
۴. تغییر روحیه دانش آموزان و علاقه مند شدن به زیبانویسی

تصمیم نهایی و پیشنهادات

۱. والدین در صورت آشنا نبودن با اصول و قواعد خط تحریری از آموزش و القا خط خویش به فرزندان خودداری کنند.
۲. معلمان ابتدا اصول و قواعد خوشنویسی را به دانش آموزان داده و با تمرین های متنوع یادگیری را تثبیت نمایند.
۳. برای افزایش انگیزه دانش آموزان نمایشگاه های دائمی از کارهای آنان دایر گردد.

(۱۰) بهبود وضعیت فعالیت های علمی درس حرفه و فن

مجتبی شریف زاده

توصیف و بیان مسأله

حرفه و فن یکی از دروس دوره راهنمایی است، که فعالیت عملی جزء به صورت گروهی و چه انفرادی مطالب کتاب را بهتر می تواند درک کند و در آینده انتقال دهد. به همین جهت تلاش در انجام فعالیت های کارگاهی موجب افزایش توانمندی های دانش آموزان در انجام بسیاری از کارهای عملی مورد نیاز زندگی آنان خواهد شد. بنابراین بخش عملی کتاب حرفه و فن احتیاج به امکانات زیادی از قبیل ابزار و ادوات و محلی به نام کارگاه دارد که در صورت عدم وجود چنین امکاناتی نمی توان به نحو احسن فعالیت های عملی در نظر گرفته شده در این درس را به اجرا در آورد.

شناسایی مشکل و علل آن

مشکلی که من با آن مواجه بودم نحوه انجام فعالیت عملی درس حرفه و فن توسط دانش آموزان بود که سبب شده بود تا استعداد و خلاقیت آنان شکوفا نشود. در مدرسه ما هیچ امکاناتی وجود نداشت به خصوص محلی به نام کارگاه زیرا اگر محلی موجود بود حتماً و بسایلی هم در آن وجود داشت که در مدرسه ما اصلاً چنین نبود. واگذار کردن انجام کار عملی را در منزل نیز مناسب نمی دانستم زیرا نگران این بودم که دانش آموزان به تنهایی و شخصاً فعالیت عملی خواسته شده را انجام ندهند و یا از بازار خریداری کنند و یا دیدگری برای آنها انجام بدهد. بنابراین به این فکر افتادم که چگونه می توان این مشکل را حل کرد؟

جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها

برای این که بتوانم مشکل را راحت تر حل کنم

۲. تشریح مساعی دانش آموزان در یادگیری مطلوب ترین نتیجه را عاید معلم می کند.
 ۳. تدریس بر مبنای بازی هم شخصیت یادگیرندگان را شکل می دهد و هم یادگیری را آسان می کند.
 ۴. استفاده از اصل راهنمایی در یادگیری، دانش آموز را فردی کارآمد و سودمند برای جامعه بار می آورد.
- راه حل های پیشنهادی برای تغییر**
- برای حل مشکلات یادگیری دانش آموزان در مبحث گروه های اسمی و فعلی بهترین روش تدریس را «روش بازی و نمایش» دانستم زیرا هم به کمک

۳. برگزار کردن نمایشگاهی از دست ساخته های دانش آموزان برای تشویق آنان

(۱۱) چگونه از طریق بازی و نمایش توانستم یادگیری و یادسپاری گروه های اسمی و فعلی را در درس زبان فارسی برای دانش آموزان آسان و ماندگار سازم؟

فاطمه مینا

شروع به جمع آوری اطلاعات کردم. ابتدا از شاگردانم سؤال هایی پرسیدم سپس با همکارانم مصاحبه کردم و نقطه نظرات آنها را پرسیدم. موضوع را نیز با مدیر مدرسه در میان گذاشتم. با والدین دانش آموزان نیز مصاحبه کردم و پس از جمع آوری اطلاعات فراوان به تجزیه و تحلیل آن اطلاعات پرداختم و نتایج زیر را به دست آوردم:

۱. دانش آموزان به هنگام انجام کار عملی در منزل وقت کافی ندارند و آن را به دیگران واگذار می کنند.
۲. دانش آموزان به هنگام انجام کار عملی در خانه راهنمای مناسبی ندارند.
۳. انجام کار عملی در مدرسه و با نظارت دبیر مربوطه و همکاری متصدی کارگاه از مطلوبیت بالا برخوردار است.
۴. به هنگام انجام کار عملی در محوطه حیاط مدرسه دانش آموزان به جای کار عملی به ورزش می پردازند.
۵. بی توجهی مسئولان مدرسه به اهمیت کار عملی درس حرفه و فن عامل این وضعیت است.
۶. اختصاص نیافتن بودجه کافی و لازم برای خرید لوازم و ابزار کارگاهی از سوی مسئولان عامل نامطلوب اجرا شدن این بخش از درس حرفه و فن است.

راه حل های پیشنهادی برای تغییر

۱. اقدام به دایر کردن کارگاه در مدرسه
۲. جلب همکاری مسئولان و بعضی از اولیا برای تهیه وسایل

چگونگی اجرای راه حل های پیشنهادی و نظارت بر آنها

برای حل مشکل ابتدا یک اتاق کوچک ۲.۳ متر را به وسیله سرایدار و دانش آموزان تخلیه و تعمیر کردیم. سپس دو میز کوچک فرسوده را که در انبار بود به عنوان میز کار انتخاب و سه آنجا منتقل کردیم و با خرید ۴ گیزه کارگاه کوچک را راه اندازی نمودیم. سپس در جلسه شورای انجمن اولیا و مربیان مشکلات را در میان گذاشتم و قرار شد اولیا در صورت داشتن وسایل اضافی و غیر نیاز در منزل و داشتن کاربرد در کارگاه را به فرزندان خود بدهند تا به کارگاه بیاورند. هم چنین با همکاری اداره به خرید لوازم ضروری و مورد نیاز مبادرت کردیم. برای رفع نواقص کمبود جا کوشش شد تا هم از کارگاه و هم از کلاس درس با بردن وسایل به کلاس برای انجام بعضی فعالیت ها و به شرط تمیز کردن کلاس بعد از انجام فعالیت، استفاده نماییم و بالاخره مشکل تا حد زیادی حل شد. برای بازدید از نتیجه کار نیز از والدین دانش آموزان دعوت به عمل آمد.

نتایج حاصل از اجرای راه حل های پیشنهادی

۱. ایجاد علاقه به انجام کار عملی در دانش آموزان و ارتقای نمرات و میانگین کل درس حرفه و فن آنان
۲. بهبود کمی و کیفی درس عملی حرفه و فن
۳. فراهم شدن امکان انجام کار عملی حرفه و فن در مدرسه
۴. تأسیس کارگاه حرفه و فن هر چند کوچک و رفیع مشکل

تصمیم نهایی و پیشنهادها

۱. بهره گیری معلمان از ابتکار و توان خود در حل مشکلات کلاس
۲. جدی گرفتن کار عملی درس حرفه و فن توسط معلمان و اهمیت دادن به آن



این روش مربی می تواند مسأله را برای دانش آموزان بشکافد و هم خلاقیت ذهن آنان را افزایش دهد. چگونگی اجرای راه حل پیشنهادی و نظارت بر آن بعد از نوشتن متن نمایش نامه و هماهنگی با مدیر، به منظور اجرای نمایش، مقدمات کار را فراهم کردم. ابتدا یک مجری انتخاب سپس تعدادی از دانش آموزان را به عنوان بازیگر برای ایفای نقش های مختلف گلچین کردم و نقش های هر کدام را به صورت گفتاری و نوشتاری مشخص نمودم؛ و آنها را تمرین دادم و شیوه کار ارائه نمایش را یادآوری کردم. یک نفر از دانش آموزان نیز به عنوان تصویربردار انتخاب و آماده انجام وظیفه شد. در روز موعود بعد از ورود به کلاس و خوش آمد گویی و پرسش درس قبل تدریس درس جدید را به کمک خود شاگردان به شیوه ایفای نقش طبق نمایش نامه به اجرا در آوردم و در پایان به نظرخواهی پرداختم.

نتایج به دست آمده از اجرای راه حل پیشنهادی

۱. تقویت قدرت ابزار وجود در دانش آموزان و ارتقای قدرت اعتماد به نفس در آنان
۲. پیشرفت و کسب موفقیت دانش آموزان در امتحان ترم دوم درس زبان فارسی و ارتقای چشمگیر نمره آنان نسبت به ترم قبل
۳. برطرف شدن مشکلات یادگیری دانش آموزان در درس زبان فارسی و به وجود آمدن علاقه و ذوق و شوق یادگیری درس زبان فارسی در آنان
۴. خارج شدن تدریس از حالت کسل کننده (به خاطر سنتی بودن و یکنواختی) و تبدیل آن به حالت لذت بخش و جذاب

تصمیم نهایی و پیشنهادها

۱. فراهم شدن امکان ضبط تدریس های موفق و ابتکاری معلمان و عرضه آن به دیگر همکاران
۲. پذیرش ایده های جدید معلمان توسط مسئولان و انجام همکاری لازم در این زمینه با آنان.

توصیف و بیان مسأله

آدمی از دیرباز با تولد خویش زبان مادری را به همراه دارد و این توانایی با بالنده گشتن او رو به شکوفایی می گذارد. زبان تنها یک پدیده فردی نیست بلکه پدیده ای اجتماعی نیز می باشد. انسان با زبان می اندیشد، تجربه های علمی و عملی خود را به دیگران منتقل می کند، عواطف و احساسات خود را بیان می دارد و به آفرینش های ادبی می پردازد. اما برای انجام مطلوب هر یک از ویژگی هایی که ذکر شد نیاز به آموزش های اولیه است و در این میان آموزش درس زبان از همه مهم تر است. آموزش عامل شناسایی نقایص گفته ها و نوشته هاست و سبب فصاحت و شیوایی کلام است.

شناسایی مشکل و علل آن

یکی از مشکلات دانش آموزان در درس زبان فارسی مشکل یادگیری نقش گروه های اسمی و فعلی و شناسایی و جایگزین کردن آنها در نمودار می باشد و فقط تعدادی از دانش آموزان مفاهیم مربوط به این موضوع را درک می کنند. این مشکل در کلاس درس من نیز وجود داشت به همین جهت به فکر پیدا کردن علت یا علل این مشکل افتادم. پس از مطالعه و بررسی به این نتیجه رسیدم که علت اصلی می تواند روش تدریس باشد چون اکثر دانش آموزان یاد نمی گرفتند نه فقط چند نفر را بنابر این برای حل مشکل به چاره جویی پرداختم.

جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها

اطلاعات مورد نیاز در این پژوهش از طریق مطالعه و یادداشت برداری از کتاب ها، مجلات، مقالات، پایان نامه های متعدد در زمینه روان شناسی تعلیم و تربیت و روش های تدریس جمع آوری گردید. پس از تجزیه و تحلیل این اطلاعات به نتایج زیر دست یافتم:

۱. ارتباط مطالب درسی با احتیاجات اساسی دانش آموزان سبب جلب رغبت آنها به درس می شود.